

Täysistunto

Torstai 31.1.2019 klo 16.00—19.25

2.4. Suullinen kysymys vanhustenhoidon valvonnasta (Aino-Kaisa Pekonen vas)

Suullinen kysymys SKT 245/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Seuraavaksi vasemmistoliiton eduskuntaryhmä, ja siellä on ensiksi edustaja Pekonen. Olkaa hyvä.

Keskustelu

16.31 **Aino-Kaisa Pekonen vas:** Puhemies! Tänään kaikki eduskuntapuolueet ovat ilmoittaneet kannattavansa sitovan hoitajamitoituksen kirjaamista lakiin — paitsi kokoomus. Ministeri Orpo, desimaalit hoitajamitoituksessa eivät ole mitään lillukanvarsia, vaan ne ovat ihan oikeita ihmisiä ja hoitavia käsiä. Nyt te täällä esitätte parlamentaarista yhteistyötä, mutta näyttää siltä, että koko muu parlamentti on yhtä mieltä siitä asiasta, että hoitajamitoitus on kirjattava lakiin.

Arvoisa puhemies! Myöskin haamuhoitajat ovat nousseet tällä hetkellä keskusteluun, siis ne hoitajat, joita ei ole ollenkaan olemassa. Työvuorolistoihin saatetaan suunnitella työvuorot niin, että ne näyttävät siltä, että hoitajamitoitus toteutuu, mutta todellisuudessa ne eivät kuitenkaan vastaa sitä, mitä käytännössä tapahtuu. Kaikkiin työvuoroihin ei välttämättä saada hoitajia, tai ei edes aiota kutsua hoitajia suunniteltuun työvuoroon, tai hoitajia kutsutaan, mutta työaika on vain neljä tuntia kiireisimpään aikaan. Arvoisa ministeri, millaisena ongelmana te näette tämän haamuhoitajaongelman ja mihin toimiin aiotte ryhtyä, jotta tämä vastenmielinen ongelma saadaan korjattua?

16.32 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äskeisen kysyjän vahvoin väitteisiin vielä täydennyksenä: itse asiassa maakunta tulevassa uudistuksessa saa vahvemmat lakipykälät tuekseen toimia valvojana niille palveluille, joita esimerkiksi asiakassetelillä voi hankkia, ja voi esimerkiksi alentaa hintaa kaikille niille palveluntuottajille, jotka eivät täytä vaatimuksia.

Tämä tärkeä kysymys, jonka edustaja Pekonen esitti, on aihepiiristä, jota aion erittäin vakavasti lähestyä huomenna työkokouksessa muun muassa näiden suurimpien yritysten edustajien kanssa. Ilmiöstä kuuluu kaijuja sekä valvontaviranomaiselta että henkilöstöjärjestöiltä, ja pidän tuota ilmiötä vakavana, ja pahimmillaan se on rikos, jos se pitää sisällään näkemyksen siitä, että on tietoisesti väärennetty sellaista dokumentaatiota, jota valvontaviranomainen tarkistaa. Tämä ei ole tuomioistuin, totean vain, että tuo toiminta, joka ikään kuin vääristelee sitä henkilöstön määrää, joka vanhuksilla on tukena arjesta selviytymisessä, on yksiselitteisesti väärin, ja tulen vaatimaan konkreettisia sitoumuksia tämän toiminnan lopettamiseksi. [Välihuutoja]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2018 vp

16.33 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Petteri Orpo, nämä nyt esille tulleet ongelmat ovat kyllä nykymallin ongelmia, ja sitä saa, kun yhdistää riittämättömän rahoituksen puuttuvaan valvontaan ja voitontavoitteluun. Mutta nämä ongelmat eivät tule ratkeamaan hallituksen esittämällä sote-uudistuksella, vaan ne tulevat ainoastaan pahentumaan. Eli jos te nyt olette huolissanne suuryritysten ahneudesta, miksi te ajatte sellaista sote-mallia, jossa voitontavoittelu vielä entistä vahvemmin tulee ohjaamaan suomalaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuotantoa? Valvonta ei tule parantumaan sote-uudistuksen myötä, vaan valvonta perustuisi edelleen yritysten omavalvontaan [Sari Sarkomaa: Ei pidä paikkaansa!] sillä erotuksella, että valvottavia yrityksiä ja valvottavia yksiköitä tulisi lisää. Esperi Caren toimitusjohtaja totesi kaksi vuotta sitten, että heidän markkinansa tuplautuisivat, jos hallituksen valinnanvapausmalli menee läpi. [Välihuutoja] Lainsäädäntö pakottaisi maakuntia avaamaan tiettyjä palveluita markkinoille asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin takia, ja kaikki tämä yhdistettynä maakuntien rahoituslakiin, jossa vielä leikataan [Puhemies koputtaa] maakuntien rahoitusta. Ministeri Saarikko, miten te arvelette vanhuspalveluiden ja moraalien käyvän siinä tilanteessa, [Puhemies: Aika!] kun maakuntien rahoitus loppuu?

Puhemies Paula Risikko: Nyt me teemme sillä tavalla, että kun on minuutti kulunut, niin mikrofoni menee kiinni. [Eduskunnasta: Hyvä!] Seuraavaksi ministeri Saarikko.

16.35 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, yritän parhaani. — Arvoisa puhemies! Aloitan siitä, että, edustaja Andersson, meidän kotikaupunkimme on Turku, ja saamiemme kuntatilastojen mukaan meidänkin kotikaupungissamme 32 prosenttia palveluista on ulkoistettu yksityisille. Isompia lukuja löytyy muun muassa Vantaalta ja muista suurista kaupungeista, kuten Tampereelta. Eli yksityiset palveluntuottajat ovat jo täällä. Tämän mallin ero nykytilaan, jota te nyt maalaillette riskiksi vanhuspalveluille, on ennen kaikkea siinä, että valinnanvapauden kautta vanhus ja hänen läheisensä pääsevät vaikuttamaan siihen, missä ja minkälaisessa hoivapalvelun yksikössä ikäihminen viimeiset vuotensa viettää. Minusta tämä on aika merkityksellinen muutos siihen, mikä on ihmisen oman äänen kuuluminen palveluissa ja laadun merkittävyys. Tämä myös tulee vaikuttamaan laadun ja kriteerien osalta niihin reunaehtoihin, että edes pääsee palveluntuottajaksi. Nyt valinnan tekee kuntapäätätjä kykeneväisenä tai kykenemättömänä [Puhemies: Minuutti!] sopimusten yksityiskohtiin, jatkossa sen tekee ihminen itse.

Puhemies Paula Risikko: Sitten vielä ministeri Orpo lyhyesti.

16.36 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin tänä päivänä meidän sosiaali- ja terveystalvet ja vanhustenpalvelut eivät toimisi päivääkään, jos ei meillä olisi kolmatta sektoria ja yksityissektoria mukana. Pelkästään niiden tekemät investoinnit meidän vanhuspalveluiden ja sosiaali- ja terveystalveluiden infraan ovat miljardiluokkaa. Tämä yhteistyö on aivan välttämätöntä, ja siihen tarvitaan kunnan pelisäännöt. Siksi sote-uudistus on välttämätön, ja se vahvistaa julkisen sektorin otetta tästä kokonaisuudesta — vahvistaa otetta — ja jatkossakin valtaosa, suuri osa sosiaali- ja terveystalveluista on julkisen sektorin tuottamaa ja päätäntävalta täysin sen käsissä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 151/2018 vp

Vielä lyhyesti: Ministeri Saarikko kertoi, että vanhuspalveluissa hoitajamäärässä ollaan keskimäärin 0,65:n tasolla. [Eero Heinäluoma: Se on keskimäärin!] Keskimäärin 0,65:n tasolla, ja tämä on noussut koko ajan. Se 0,05:kö ratkaisee tämän ongelman? Hyvät ystävät, tässä on kysymys paljon laajemmasta ongelmakokonaisuudesta. Siihen tämä sote-uudistuksen kokonaisuus on yksi ratkaisu. Tarvitaan hyvää valvontaa ja sanktioita niille, jotka laiminlyövät tehtävänsä.

Kysymyksen käsittely päättyi.